

**TÜBİTAK 1505 ÜNİVERSİTE-
SANAYİ İŞBİRLİĞİ DESTEK
PROGRAMI**

**PROJE ÖNERİ DEĞERLENDİRME RAPORU
(AGY205-02)
HAZIRLAMA KILAVUZU**

TÜBİTAK

Temmuz 2024

İLKE VE ETİK KURALLAR

Proje önerisini değerlendirecek olan hakemler, ilke ve etik kuralları göz önünde bulundurmalıdırlar. Bu kurallar aşağıda sıralanmıştır:

- Bilimsel kural ve kriterlere uymak ve uzmanlık alanına girmeyen hususlar varsa o hususlarla ilgili değerlendirme yapmaktan kaçınmak
- Değerlendirmelerini objektif olarak yapmak; objektif davranmayı engelleyecek çıkar çatışması/çatışması durumlarının varlığı halinde görüş bildirmekten kaçınmak ve durumu hakem değerlendirmesi öncesinde Gruba bildirmek
- Raporlarını TÜBİTAK tarafından istenen formatlara uygun olarak hazırlamak, görüş ve değerlendirmelerini bilimsel gerekçelere dayandırmak
- Hakem değerlendirmesi ile ilgili her türlü bilginin ve kendileriyle TÜBİTAK arasında yapılan yazışma ve görüşmelerin gizli olduğunu bilerek bu gizliliğe uygun davranmak
- Proje ekibi ile hakem değerlendirmesi öncesi veya sonrası proje önerisi hakkında herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak iletişime geçmemek

Çıkar çatışması/çatışması olarak yorumlanabilecek ilişki ve durumlar:

- * Projenin, kendileriyle, eş ve çocuklarıyla, anne-baba ve kardeşleriyle, halen ya da son bir yıl içerisinde ortağı olduğu veya yönetiminde ve/veya yönetim kurullarında yer aldığı kuruluş ve işletmelerle ilişkili olması,
- * Proje önerisini sunan kuruluşlarda çalışıyor/danışmanlık yapıyor olmak,
- * Proje önerisini sunan müşteri kuruluşun rakibi bir firmada çalışıyor/danışmanlık yapıyor olmak,
- * Proje hakkında görüş bildirmiş olmak ve/veya projenin hazırlanmasına herhangi bir katkıda bulunmuş olmak,
- * Daha önce yargıya intikal eden ihtilafların tarafları (hasım) olmak,
- * Akraba veya boşanmış olsalar bile hısım olmak (3. derece dahil, kan bağı ile ve/veya ortadan kalkmış olsa bile evlilik bağı nedeniyle 2. derece dahil, sıhri hısım olmak),
- * Tarafsız davranmayı önleyecek derecede olumlu/olumsuz düşünce/önyargı sahibi olmak, tarafsızlığı kuşkuya düşürebilecek diğer önemli sebeplerdir.
- Proje değerlendirmelerinde gizliliğe riayet edilmelidir.
- Proje içerikleri ve proje önerisi hiçbir şekilde dışarı taşınmamalı; içeriğin başkaları tarafından kullanılma olasılığı engellenmelidir.

Proje değerlendirmelerinde **olumlu ve olumsuz** görüşler **gerekçelendirilmeli** ve gerektiğinde TÜBİTAK tarafından kuruluşlara yazılı olarak bildirilebilecek şekilde/üslupta verilmelidir

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ DESTEK PROGRAMI HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Ülkemizin kalkınma perspektifi ekonominin yüksek teknolojiye dayalı olmasını zorlamakta, dolayısıyla Ar-Ge projelerinin desteklenmesi daha da önem kazanmaktadır. Ar-Ge faaliyetleri ve desteklerinin ekonomik ve sosyal ülke refahını artırmaya odaklanarak daha etkili olması için son yıllarda bir dizi önlem üretilmiştir.

Bu kapsamda üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi, üniversitelerdeki bilgi birikimi ve teknolojinin, yeni ya da geliştirilmiş bir ürüne veya sürece dönüştürülerek sanayi kuruluşlarının ve toplumun istifadesine sunulması, ülkemiz kalkınmasında öne çıkan hedefler arasındadır.

1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı üniversite, kamu araştırma merkez ve enstitüleri ile eğitim ve araştırma hastanelerindeki bilgi birikiminin, özel sektör kuruluşlarının ihtiyaçları doğrultusunda ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Projedeki Ar-Ge faaliyetleri “Yürütücü Kuruluş” statüsündeki üniversitelerde, kamu araştırma merkez ve enstitülerinde veya eğitim ve araştırma hastanelerinde çalışan “proje ekibi” tarafından gerçekleştirilecek olup, “Müşteri Kuruluş” statüsündeki özel sektör kuruluşunun projede **Ar-Ge faaliyeti yapması beklenmemektedir**. Buna karşılık Müşteri Kuruluşun detaylı ve gerçekçi bir ticarileşme raporu hazırlayarak proje çıktılarının belirli aralıklarla **ticarileştirmesi koşulu** aranmaktadır.

Programa destek başvurusu yapılan projelerin değerlendirme kriterlerinde OECD tarafından hazırlanmış olan Oslo ve Frascati Kılavuzlarındaki tanımlar ve kavramlar esas alınmıştır.

Proje kapsamında bir yüksek lisans veya doktora tezi yürütme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ayrıca Program desteği ile yalnız “temel araştırma”dan ibaret bir Ar-Ge çalışması yapılması istenmemektedir. Bu program kapsamında desteklenen Ar-Ge projeleri “yeni ürün geliştirilmesi”, “ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi”, “maliyet düşürücü ve standart yükseltici yeni tekniklerin geliştirilmesi” veya “yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi” hedeflerinden en az birini taşımaktadır. Destek sağlanacak projelerin;

- Kavram geliştirme,
- Teknolojik/teknik ve ekonomik yapılabirlik etüdü,
- Geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde yer alan laboratuvar ve benzeri çalışmalar,
- Tasarım, tasarım geliştirme ve tasarım doğrulama çalışmaları,
- Prototip üretimi,
- Pilot tesisin kurulması,
- Deneme üretimi ve tip testlerinin yapılması,
- Saha testlerinde karşılaşılan tasarım kaynaklı sorunların çözümü faaliyetleri,aşamalarının tamamını veya bir kısmını içermesi beklenir.

Bir olgunun ya da gözlenebilir bir gerçeğin temelindeki esaslar hakkında yeni bilgi elde etmek için yapılan, belirlenmiş bir uygulaması ya da kullanımı bulunmayan teorik ya da deneysel çalışmalar, durum tespiti projeleri, rutin testler/analizler, altyapı kurmaya yönelik yatırım ağırlıklı ya da Ar-Ge içeriği bulunmayan faaliyetler içeren projeler programın amaçlarına uygun olmadığı için desteklenmez.

1. ÖN DEĞERLENDİRME

Proje önerisi ön değerlendirmeye tabi tutulur. Gerekli durumlarda, elektronik ortamda firmadan ek bilgi ve açıklamalar (revizyon) istenir. Ön değerlendirmede daha çok şekilsel değerlendirme

yapılmaktadır. Çağrı Duyurusunda belirtilen kritik tespitlerin ilgili Grup Yürütme Kurulu (GYK) tarafından yapılması durumunda proje hakem değerlendirme süreci başlatılmaksızın (hakemsiz değerlendirme) reddedilir.

2. HAKEM DEĞERLENDİRMESİ

Ön değerlendirmeden geçen projeler, konusunda uzman hakemler tarafından değerlendirilir.

Hakemler, genel olarak, üniversitede görevli akademisyenler arasından seçilir. Projeler aşağıda belirtilen üç boyut altında değerlendirilir:

I. : Projenin endüstriyel Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü,

II. : Proje planı ve kuruluşun altyapısının proje için uygunluğu,

III : Proje çıktılarının ekonomik yarara ve ulusal kazanıma dönüşebilirliği.

3. KARAR

Hakem raporları ulaştıktan sonra projeler, karar oluşturmak üzere TÜBİTAK Yürütme Kurullarına sunulur. Yürütme Kurulları, üniversitelerde görevli akademisyenlerden oluşmaktadır. Kurul değerlendirmesinde proje önerisinde sunulan bilgi ve belgeler ile hakem raporlarını esas alınarak proje puanı oluşturulur. Projelerin puanı dikkate alınarak Başkanlık Makamı tarafından projeler için nihai karar verilir. Hakem değerlendirmesinde, Kurul Değerlendirme Eşik Değeri altında puan alan projeler Yürütme Kurulu tarafından puanlama yapılmaksızın reddedilir.

4. PROJE BİLGİLERİ

Hakem ödemelerinin yapılabilmesi için IBAN (International Bank Account Number) bilgisi sistemde güncel olmalıdır.

5. PROJENİN ENDÜSTRİYEL AR-GE İÇERİĞİ, TEKNOLOJİ DÜZEYİ VE YENİLİKÇİ YÖNÜ

Projenin yenilikçi ve özgün yönlerinin ortaya konulmasında ortak kavramların kullanılmasını sağlayacak yenilik tanım ve sınıflandırmasındaki açıklamalar aşağıda verilmiştir. Gerekçelerinizi oluştururken bu açıklamaları dikkate almanız beklenmektedir.

Yenilik: Bir fikri, satılabilir, yeni ya da geliştirilmiş/iyileştirilmiş bir ürün veya mal ve hizmet üretiminde kullanılan yeni ya da geliştirilmiş bir yöntem haline dönüştürmeyi; renk ya da dekorasyondaki değişiklikler ve benzeri bütünüyle estetik alana yönelik değişiklikler ile ürünün yapı, nitelik ya da performansını teknik açıdan değiştirmeyen görünüm farklılıklarından ibaret basit değişiklikler hariç teknolojik yenilik yapma ya da yaratma süreci, bir dizi bilimsel, teknolojik/teknik, mali ve ticari etkinliği ifade eder.

Üründe yenilik: Teknolojik açıdan yeni ürün, önceki ürün kuşağıyla karşılaştırıldığında malzemesi, parçaları ve yerine getirdiği işlevler açısından öze ilişkin teknolojik farklar gösteren bir ürünü ifade eder.

Üretim yöntemlerinde (süreç) yenilik: Geleneksel üretim tesislerinde üretilmeyen, yeni ya da geliştirilmiş ürünlerin üretilmesinde veya halen üretilmekte olan ürünlerin yeni tekniklerle üretilmesinde kullanılan yöntemi ifade eder.

Yenilik Sınıflandırması

Ürün yeniliği

- Firmada mevcut bir ürünün teknolojik olarak iyileştirilmesi (temel bir üründe yapılan değişikliklerle yeni ürünler geliştirilmesi veya mevcut bir ürünün yeni bir alana uygulanması)

için yapılan uyum çalışmaları),

- Firma için yeni bir ürün geliştirilmesi (benzerleri pazarda veya sektörde mevcut olup firmanın ürün ailesinde olmayan bir ürünün geliştirilmesi),
- Firma için yeni bir platform geliştirilmesi (kendisinden yeni modellerin türetilebileceği temel bir ürünün geliştirilmesi),
- Ülke için yeni bir ürün geliştirilmesi,
- Dünya için yeni bir ürün geliştirilmesi (yeni bir fikir odağında dünya pazarlarında olmayan bir ürünün geliştirilmesi).

Süreç yeniliği

- Maliyet düşürücü veya standart/kalite yükseltici sonuçların elde edilmesi amacıyla yeni tekniklerin geliştirilerek uygulanması,
- Üretimle ilgili yeni bir yöntem veya teknoloji geliştirilmesi.

Projenin endüstriyel Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü ile ilgili olarak gerekçe açıklanırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

Bu boyuta ilişkin işaretlemelerinizi dikkate alarak; projenin endüstriyel Ar-Ge içeriğini, teknolojik düzeyini, yenilikçi yönünü, yürütücü kuruluşun (proje ekibinin) projedeki Ar-Ge çalışmalarına özgün katkısını, projede kullanılan yöntemi ve yaklaşım sistematikliğini değerlendiriniz.

Özellikle İYİ DEĞİL/YETERSİZ bölümünden yaptığınız işaretlemelerin projedeki önemini ve ağırlığını gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.

İYİ DEĞİL/YETERSİZ tanımı altında verilen kriterlerin seçilmesine rağmen, bu boyutun derecesi için İYİ ya da ÇOK İYİ işaretlenmesi durumunda, seçiminize neden olan unsurları gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.

Projenin yenilikçi yönlerini değerlendirirken kuruluşların beyanları dışında, kendi bilgi ve araştırmalarınıza dayanan görüşünüzü belirtiniz.

6. PROJE PLANI İLE YÜRÜTÜCÜ VE MÜŞTERİ KURULUŞUN ALTYAPISININ PROJE İÇİN UYGUNLUĞU

Proje planının ve kuruluşların altyapısının proje için uygunluğu ile ilgili olarak gerekçe açıklanırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

Kaynakların etkin ve verimli bir biçimde kullanılmasına yönelik olarak iş paketleri ve çıktı tanımlarını, zaman ve maliyet planlamasını; proje organizasyonu ve proje yönetimini; Ar-Ge olanakları ve Ar-Ge deneyimlerini bu boyuta ilişkin işaretlemelerinizi de dikkate alarak değerlendiriniz.

Müşteri kuruluşun proje sonuçlarını ticarileştirme veya kendi bünyesinde uygulayabilme yeteneklerini de bu kapsamda değerlendiriniz.

Özellikle İYİ DEĞİL/YETERSİZ bölümünden yaptığınız işaretlemelerin projedeki önemini ve ağırlığını gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.

Ayrıca lisans ve üzeri derecelerdeki proje ekibinin uzmanlık alanlarının projedeki Ar-Ge çalışmaları için uygunluğunu ve projede kullanılacak yöntem ve donanımlar için yetkinliğini irdeleyiniz.

7. PROJE ÇIKTILARININ EKONOMİK YARARA VE ULUSAL KAZANIMA DÖNÜŞEBİLİRLİĞİ

Proje çıktısının müşteri kuruluş tarafından ekonomik yarara ve ulusal kazanıma dönüştürülebilirliğini ve etkilerini; projedeki üniversite-sanayi etkileşiminin sürekli bir işbirliğine dönüşme potansiyelini projenin sosyo-kültürel hayata etkisini; eğitim, sağlık, bölgelerarası gelişmişlik, istihdam gibi konularda iyileştirme sağlama potansiyelini, bilimsel ve teknolojik bilgi birikimini bütüncü ve sinerjik etkisini, çevreye duyarlılığını vb. dikkate alarak değerlendiriniz.

Bu bölümde özellikle proje çıktısının ticarileşmesine yönelik somut hedeflerin/planlamaların olup olmadığını sorgulayınız.

Özellikle İYİ DEĞİL/YETERSİZ bölümünden yaptığınız işaretlemelerin projedeki önemini ve ağırlığını gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.

Projenin ekonomik kazanımıyla ilgili öngörülerin herhangi bir analize dayanıp dayanmadığını irdeleyiniz.

8. PROJENİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Projenin desteklenmesi durumunda, destek kapsamı bu bölümdeki görüşlerden yararlanılarak oluşturulmaktadır. Bu nedenle proje süresi, gider kalemleri ve personel katkılarına ilişkin gerekçeli görüşlerinizi belirtiniz ve miktar olarak fazla bulduğunuz unsurlar varsa somut (rakamsal) öneriler yapınız.

Personel giderlerinin uygunluğunun değerlendirmesinde, proje ekibini oluşturan bursiyer, süreli sözleşmeli ve kadrolu personel için ayrı ayrı ve her bir personelin niteliğinin yapılacak işlerle uyumu göz önüne alınarak personelin sayısı, katkı oranları ve projede görev alma sürelerine ilişkin kapsam belirtilmelidir.

Projenin Ar-Ge niteliğinin iyileştirilmesi, bilimsel ve teknolojik boyutunun derinleştirilmesine ve projenin uygulama etkinliğinin artırılmasına yönelik var ise, önerilerinizi belirtiniz.

Proje konusunun, ülkenin öncelikli teknoloji alanlarında yer alıp almadığını gerekçeleriyle açıklayınız.